

Sprawa C-331/23**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

25 maja 2023 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen Afdeling Gent
(Belgia)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

22 maja 2023 r.

Strona skarżąca:

Dranken Van Eetvelde NV

Strona przeciwna:

Belgische Staat (państwo belgijskie)

Przedmiot postępowania głównego

Postępowanie główne dotyczy oszustwa w zakresie podatku od wartości dodanej (VAT) przy wykorzystaniu sfalszowanych faktur.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

W niniejszym wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE sąd odsyłający zasadniczo zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości o dokonanie oceny art. 51bis § 4 btw-wetboek (belgijskiego kodeksu VAT, zwanego dalej „WBTW”) pod kątem zgodności z zasadą proporcjonalności, zasadą neutralności i art. 205 dyrektywy w sprawie VAT. Sąd odsyłający pragnie dowiedzieć się również, czy możliwe jest pogodzenie

kumulacji sankcji administracyjnych i karnych występujących w niniejszej sprawie z zapisaną w art. 50 karty praw podstawowych zasadą *ne bis in idem*.

Pytania prejudycjalne

- 1) Czy art. 51bis § 4 WBTW narusza art. 205 [dyrektywy 2006/112 w związku z] zasadą proporcjonalności z racji tego, że artykuł ten przewiduje bezwarunkową odpowiedzialność solidarną, a sąd nie może jej ocenić na podstawie indywidualnego wkładu danej osoby w oszustwo podatkowe?
- 2) Czy art. 51bis § 4 WBTW narusza art. 205 [dyrektywy 2006/112] w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w związku z zasadą neutralności w dziedzinie VAT, jeżeli przepis ten należy interpretować w ten sposób, że zakłada on solidarną odpowiedzialność za zapłatę VAT w miejsce dłużnika prawnie zobowiązanego do zapłaty, nie uwzględniając przy tym odliczenia VAT, z którego dłużnik taki może skorzystać?
- 3) Czy art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on przepisom krajowym, które zezwalają na kumulację sankcji (administracyjnych i karnych) o charakterze karnym nałożonych w odrębnych postępowaniach za czyny w istocie identyczne, choć mające miejsce w kolejnych z rzędu latach (jednakże takie, które w dziedzinie prawa karnego uznać można za czyn ciągły cechujący się tym samym zamiarem), w przypadku gdy czyny te są przedmiotem postępowania administracyjnego w jednym roku a przedmiotem postępowania karnego w drugim roku? Czy czynów tych nie należy uznać za nierozdzielnie ze sobą powiązane, skoro miały miejsce w kolejnych z rzędu latach?
- 4) Czy art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on przepisom krajowym, na podstawie których można względem danej osoby wszcząć postępowanie w sprawie nałożenia grzywny administracyjnej o charakterze karnym w związku z czynami, za które osoba ta została już prawomocnie skazana w postępowaniu karnym, w przypadku gdy oba postępowania prowadzone są w sposób od siebie niezależny, a jedyną gwarancją tego, że surowość nałożonych sankcji odpowiada wadze danego naruszenia, jest to, że sąd orzekający w sprawach podatkowych rozstrzygający sprawę co do istoty może dokonać oceny pod kątem zgodności z zasadą proporcjonalności, z tym że przepisy krajowe nie przewidują ani żadnych zasad w tym zakresie, ani żadnych zasad, które pozwoliłyby organom administracyjnym uwzględnić orzeczoną już wcześniej sankcję karną?

Powołane przepisy prawa Unii

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej: art. 50 (*ne bis in idem*).

Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej: art. 205 (solidarność w zapłacie VAT).

Powołane przepisy prawa krajowego

Grondwet (konstytucja belgijska): art. 10 (zasada równego traktowania), art. 11 (zasada niedyskryminacji) i art. 172 (zasada równości podatkowej).

Btw-wetboek (belgijski kodeks VAT): art. 51bis § 4 (solidarność w zapłacie VAT), art. 70 §§ 1, 2 (grzywny), art. 84ter (obowiązek zawiadomienia o podejrzeniach uchylania się od opodatkowania w przypadku przedłużonego terminu przedawnienia), art. 85 § 1 (odzyskiwanie należności).

Wetboek van strafvordering (kodeks postępowania karnego): art. 29 ust. 3 (obowiązek zgłaszania prokuraturze przez organy podatkowe oznak nadużyć finansowych)

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania głównego

- 1 Stroną skarżącą jest przedsiębiorstwo sprzedaży napojów. Belgijskie organy podatkowe skontrolowały jego deklaracje VAT za rok obrotowy 2011. Stwierdzono w nich nieprawidłowości. Strona skarżąca miała wystawiać fałszywe faktury za dostawę napojów na rzecz osób prywatnych. W rzeczywistości napoje były dostarczane klientom-podatnikom (podmiotom z sektora hotelarsko-gastronomicznego), którzy odsprzedawali je „na czarno”.
- 2 W trakcie dwóch poprzednich kontroli podatkowych (za lata obrotowe 2001–2002 oraz za rok obrotowy 2004) wykazano już naruszenia tego samego rodzaju. Strona skarżąca została za nie skazana wyrokami z dnia 10 kwietnia 2008 r. i 17 listopada 2008 r. Każdorazowo na stronę skarżącą nałożono grzywnę.
- 3 W dniu 21 grudnia 2018 r. strona skarżąca wniosła do sądu odsyłającego sprzeciw od wydanego w dniu 10 grudnia 2018 r. nakazu odzyskania należnego VAT oraz kwoty grzywien.

Istotne argumenty stron w postępowaniu głównym

- 4 Strona skarżąca argumentuje, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości nikt nie może ponosić bezwarunkowej odpowiedzialności za cudze oszustwo podatkowe (co przewiduje jednak art. 51bis § 4 WBTW). Tego rodzaju bezwarunkowa odpowiedzialność wykracza poza zakres niezbędny do zabezpieczenia interesów skarbu państwa i zwalczania oszustw podatkowych (zob. wyroki Trybunału: z dnia 21 grudnia 2011 r., z dnia 11 maja 2006 r., a także inne orzecznictwo przytoczone w tych wyrokach). Jest to naruszenie zasady proporcjonalności.

- 5 Strona przeciwna jest zdania, że bezwarunkowa odpowiedzialność za zapłatę należności VAT nie jest sprzeczna z zasadą proporcjonalności ani z zasadą neutralności w dziedzinie VAT, a także że nie dochodzi do naruszenia zasady ne bis in idem.

Zwięzłe uzasadnienie odesłania

- 6 Jako że art. 51bis § 4 WBTW przewiduje bezwarunkową odpowiedzialność za zapłatę VAT, możliwym jest, że przepis ten stoi w sprzeczności z zasadą proporcjonalności lub zasadą neutralności w dziedzinie VAT.
- 7 Przywołano ponadto również zasadę ne bis in idem. Na jej podstawie wykluczone jest ponowne sądenie w postępowaniu karnym tej samej osoby za te same czyny po wydaniu pierwszego prawomocnego wyroku o charakterze karnym. Mogłoby dojść do tego, że zasada ta miałaby różne zastosowanie w zależności od tego, czy odnosi się do podatków dochodowych, czy też do VAT.
- 8 Wreszcie, ważnym zagadnieniem prawnym, które należy zbadać w świetle zgodności z ogólnymi zasadami prawa Unii, jest również kwestia kumulacji sankcji administracyjnej i karnej w związku z występowaniem tego samego zamiaru.
- 9 Odpowiedź na te pytania jest istotna, by móc rozstrzygnąć, czy strona skarżąca musi zapłacić należności podatkowe, od których się uchylono.